

Цимбалюк Юлія

Здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування»

Науковий керівник: **Чвертко Л.А.**,

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,

м. Умань

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

У сучасному світі значення страхування неухильно зростає. Насамперед це пов'язано зі швидким розвитком всієї світової спільноти, що породжує появу складних ризиків, а завдяки страхуванню гарантується страховий захист від них та реалізується одна з найважливіших потреб людини – потреба в безпеці.

Страхування життя – це страхування, за якого страховик зобов'язується виплатити фіксовану суму в разі дожиття застрахованого до певного віку чи в разі його смерті упродовж дії договору страхування.

Страхування життя становить особливий інтерес як для суб'єктів страхування – страхувальника та страховика, так і для держави в цілому. Адже, реалізуючи функцію заощадження коштів, цей вид страхування базується на збереженні страхувальником суми страхових внесків, які в за умовами укладеного договору сплачує страховій компанії з певною періодичністю. Страховик, зі свого боку, отримуючи ці надходження, зобов'язується ефективно інвестувати кошти для формування додаткового капіталу, забезпечити виплату клієнту всієї суми в разі настання одного з передбачених договором страхових ризиків. Фінальним страховим ризиком у накопичувальному страхуванні стає факт «дожиття» клієнта до завершення терміну дії договору, коли йому гарантовано виплачується вся страхова сума та інвестиційний дохід. Страховики зі страхування життя є основними гарантами пенсійного забезпечення та довгострокового накопичення коштів, а їхня

ефективна інвестиційна діяльність сприяє економічному розвитку країни і, як наслідок, зміцненню її економічної безпеки.

Нині стан розвитку ринку страхування життя в Україні є незадовільним; таким, що не відповідає країні з ринковою економікою. Мізерна частка страхових премій зі страхування життя у ВВП свідчить про невиконання цим сектором страхового ринку притаманних йому функцій [2, с. 193]. В країні лише близько 3% населення самостійно і виважено страхують своє життя, тоді як у Європі та США – 85% та 80% відповідно [1]. При цьому в економічно розвинених країнах страховальники зазвичай мають кілька страхових програм у різних страхових компаніях на різні терміни дії. У цих країнах порівняно з Україною набагато більше асортимент послуг з накопичувального страхування, а також кількість надійних страховиків, що їх пропонують.

На вітчизняному страховому ринку станом на 30.09.2019 р. функціонувало 23 компанії зі страхування життя, що на 8 компаній менше ніж на початку року. На думку експертів, з усіх компаній, які функціонують у цій сфері в Україні, менше десятка відповідають світовим стандартам [1]. Попри це, у 2017-2019 рр. спостерігається зростання обсягів страхових премій, що надійшли за договорами страхування життя: приріст чистих страхових премій за 2017 р. порівняно з попереднім роком дорівнює 5,7%, за 2018 р. – 34,1%, за 3 кв. 2019 р. – 20,2%. Зростає кількість укладених договорів та застрахованих осіб.

Вчені, аналізуючи фактори, що впливають на ринок страхових послуг зі страхування життя [3, с. 202], відзначають значну залежність його розвитку від економічної ситуації в країні та рівня добробуту населення. Ефективна діяльність компаній, що надають послуги зі страхування життя, унеможлиблюється в умовах нестабільності національної економіки, а низький рівень розвитку фінансового ринку не тільки зменшує ефективність страхування, а й навіть спричинює недоцільність його застосування.

Серед чинників, що стримують розвиток страхування життя в Україні, виокремлюють: зниження схильності населення до заощаджень; несформовану страхову культуру; недовіру потенційних страховальників до фінансових

установ; нестабільне податкове законодавство; несприятливі економічні процеси, у т. ч. інфляція; відсутність надійних державних гарантій отримання страхової виплати у разі банкрутства страховика тощо.

Для активізації розвитку ринку страхування життя необхідна підтримка цього сектора на державному рівні. Доцільним є запровадження системи гарантування страхових виплат, зокрема, створення в Україні Фонду гарантування страхових виплат за договорами страхування життя.

Отже, страхування життя займає особливе місце на страховому ринку і становить інтерес як для суб'єктів страхування, так і для держави в цілому. Цей вид страхування забезпечує гарантований страховий захист застрахованим особам та, мобілізуючи значну частину фінансових ресурсів юридичних і фізичних осіб, спрямовує їх у різні види інвестицій. Показники розвитку цього сектору страхового ринку визначаються макроекономічною стабільністю, рівнем державного регулювання, матеріальним станом населення, рівнем страхової культури, доступністю якісних страхових продуктів.

Список використаних джерел

1. Савчук Ірина. Ризик чи гарантія: що таке страхування життя і як воно працює. *Український інтерес*. URL: <https://uain.press/articles/ryzyk-chy-garantiya-shho-take-strahuvannya-zhyttya-i-yak-vono-pratsyuye-980394>
2. Чвертко Л. А. Пріоритети та передумови розвитку страхування життя в Україні. *Економіка і культура України в світових глобалізаційних процесах: позиціонування і реалі* : тези доповідей ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21-22 берез., 2018 р. : в 3 ч. Ч. 3 / М-во освіти і науки України; М-во культури України; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв; Київ. ун-т культури. К. : Вид. центр КНУКіМ, 2018. С. 193-197.
3. Melnychuk Yu. M., Chvertko L. A., Korniienko T. A., Vinnytska O. A., Garmatiuk O. V. Analysis of the factors influencing the market of insurance services in life insurance. *TEM Journal*. 2019. Vol. 8, Is. 1. P. 201-206.